

Tarık Akan

Anne Kafamda Bit Var

12 Eylül Anıları

TARIK AKAN

ANNE KAFAMDA
BİT VAR

12 Eylül Anıları

© 2002, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2002

37. basım: Temmuz 2017, İstanbul

Bu kitabın 37. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-0156-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750701566

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

TARIK AKAN

ANNE KAFAMDA
BİT VAR

12 Eylül Anıları

ANI

TARIK AKAN, 1949'da İstanbul'da doğdu. Babasının görevi nedeniyle Anadolu'da büyüdü. Babası albaylıktan emekli olduğunda, evi geçindirmek için düğün salonunda müdürlük, Ataköy Plajı'nda cankurtaranlık, sandalcılık, bilet karaborsacılığı yaptı. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde yüksek makine mühendisliği okurken gündüzleri kâğıt işportacılığı yaptı, geceleri üniversiteye gitti. 1971'de Ses mecmuasının açtığı yarışmaya "üçüncü bile gelsem beş bin lira alırım" umuduyla girdi ve birinci seçilerek filmlerde oynamaya başladı. Bu arada gazetecilik öğrenimi gördü. Film tekniği konusunda Ertem Eğilmez, oyunculuk konusunda Vasıf Öngören'den çok şey öğrendi. Başlangıçta romantik jön rollerinin aranan oyuncusu oldu; bu dönemde hafif güldürülerde de rol aldı. 1970'lerin ikinci yarısından başlayarak, Şerif Gören, Atıf Yılmaz, Yavuz Özkan, Zeki Ökten gibi yönetmenlerin, toplumsal sorunların ağırlıkta olduğu nitelikli filmlerinde oynadı. Bunlar arasında *Maden* (1978), *Pehlivan* (1984), *Sürü* (1978), *Adak* (1979), *Yol* (1982), *Çözümler* (1993), *Yolcu* (1993), *Eylül Fırtınası* (1999), *Hayal Kurma Dersleri* (1999), *Gülüm* (2003) sayılabilir. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde dört kez En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazanan Tarık Akan, *Pehlivan*'daki oyunuyla da 1985 Berlin Film Şenliği'nde Jüri Özel Ödülü'ne değer görüldü. 1992'de Çağdaş Sinema Sanatçıları Derneği'nin başkanlığına seçildi. Televizyonda *Taşların Sırrı* ve *Antika Talanı* adlı iki dizide oynadı. Uzun süre sinema çalışmalarının yanı sıra eğitimcilik yaptı. *Anne Kafamda Bit Var*, ilk ve tek kitabı. Tarık Akan 2016'da aramızdan ayrıldı.

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM

Bir dakika, beni nereye götürüyorsunuz? 13

İKİNCİ BÖLÜM

Burası Birinci Şube 25

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Burası Selimiye 67

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bir “Yol” hikâyesi 89

BEŞİNCİ BÖLÜM

Nerede kalmıştık, burası Selimiye 105

ALTINCI BÖLÜM

Yeniden dışarıdayım 115

YEDİNCİ BÖLÜM

Bir şeyler yapmak zamanı 123

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Mahkemede 131

ALBÜM 139

Bu kitabın oluşmasında, beni uyararak, destekleyerek, zorlayarak bana yardımları dokunan Şeref Gür, Ahmet Kaçmaz, Hüseyin Baş, Zeki Ökten, Ali Özgentürk, Özdemir İnce, Yusuf Kurçenli, Rutkay Aziz, Can DüNDAR, Atilla Coşkun, Kıymet Coşkun, Turgay Fişekçi, Alaettin Aksoy, Gültin Kaçmaz, Nurdan Beşergil ve Acun Günay'a teşekkür ederim.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bir dakika, beni nereye
götürüyorsunuz?

“Sana hiçbir şey olmayacak, göreceksin bak. Elini kolunu sallayarak dışarı çıkacaksın.”

Uçak havaalanına yaklaşırken Müjdat (Gezen) beni yatıştırma çalışıyordu. Onu duymuyor gibiydim. Tutuklanacak olursam onun neler yapması gerektiğini düşünmeye çalıştım; tanıdık birkaç kişinin adını saydım.

“Onları hemen ara, avukatımı devreye sok,” dedim; bir de bütün gazeteleri aramasını tembihledim.

Pencere kenarında oturuyordum, Müjdat yanımdaydı. Almanya’dan birlikte döndüğümüz kafilenin öbür elemanları da uçaktaydı. Üst üste viski içtiğimi anımsıyorum. Sık sık dışarı bakıyordum. Heyecanlıydım. Yerde beni nelerin beklediğini bilmiyordum. Uçak inişe geçti. Arkama dönüp baktım. Halit (Kıvanç) Ağabey’le işaretleşerek selamlaştık. Perran (Kutman), “Güçlü ol, telaşlanma, arkadayız,” anlamında yumruğunu sıkıp öpücük yolladı. *Hürriyet* gazetesi yazı işleri müdürü de bizimle birlikte uçaktaydı.

Durduk. Herkes hareketlendi, ben bir türlü yerimden kalkmak istemiyordum. Gönülsüzce, ağır ağır hareket ediyordum. Müjdat’a döndüm, “Beni götürürlerse bavulumu sen al,” dedim. “Bavulla şubeye gitmek istemiyorum. Yan ceplerinden birinde telefon defterim var, onu yok et.”

Yolcular birer ikişer uçağı terk etti. Çevremdekilere baktım. Halit Ağabey ile Perran dışındakilerin kaçamak ve korkak bakışlarıyla karşılaştım. Gözucuyla süzülüğümü hissediyordum. Suçlayıcı tavırlar ve bakışlar dikkatimi çekti. Öyle telaşlıydım ki daha uçaktan çıkmadan polislerin gelip beni götüreceğini sanıyordum.

Korktuğum şimdilik başıma gelmemişti. Uçağı yanaştırılan körüğün içinden yürüdüm, koridorlar geçtim, köşeler döndüm.

Sürekli çevreme bakıyorum, sivil polis arıyordum. Şimdi şuradan çıkacak diye bekliyordum, ama yoktu işte. Yanımda Müjdat vardı. O da heyecanlı görünüyordu.

Kuyruğa girmiş insanların ardına eklendim. Bir anda kravatsız, ama takım elbiseli iki kişi dikkatimi çekti. Bana bakıyorlardı. Pasaport kontrolü için benim girdiğim sıranın ucundaki polis kulübesinin yanına geldiler. Oradan da doğrudan bana yöneldiler. Gözlerini üstüme dikmişlerdi. Artık emindim; bunlar sivil polisti. Tüm hareketleri ağır çekim görmeye başladım.

“Tarık Bey, sizi şöyle alalım; pasaportunuzu verin, biz hallederiz...”

Konuşacak halim kalmamıştı. Havaalanının ortasındaki karmaşa ve gürültüde siyah beyaz ve hareketsiz dikiliyordum. Bu manzardan makasla oyulup çıkarılmış, başka bir deftere yapıştırılmışım.

Müjdat benimle konuşan polise döndü:

“Bir sorun mu var memur bey?”

Polisler onu duymazdan geldiler, hiçbir şey söylemediler. Pasaport kuyruğu uzuyordu ve birlikte geldiğimiz kafiledekiler sadece bakıyorlardı. Derken polisin sesini yeniden duydum:

“Hakkınızda tutuklama emri var.”

“Hangi nedenle? Ne olmuş ki?”

Soruyu gene Müjdat sormuştu. Polisler bilgi vermemekte kararlı görünüyorlardı; koluma girdiler, kuyruktan çıktık. Beni pasaport kulübelerine sokmayacaklarını anladım. Yürüdük. Yanda, kapısında “Emniyet Odası” yazılı odayı gördüm. Hemen, beni arka taraftan çıkaracaklarını düşündüm. Birden, “Bavullarım var; bavullarımı almalıyım,” deyiverdim.

Bunun üzerine beni pasaport kulübelerinin yanına götürdüler. Bir polis pasaportumu aldı, herkesin önüne geçti, pasaportumu uzattı. Kuyrukta sıra beklememize gerek kalmadan, polislerle birlikte salona gittik, bavulların döndüğü yürüyen bandın önünde beklemeye başladık.

Önce pasaportu alan polis, sonra yavaş yavaş yolcular geldiler. Müjdat’ın biraz telaşlı ve şaşkın olduğu dikkatimi çekmişti. Polise bir şeyler daha sordu:

“Tarık’ı nereye götürüyorsunuz?”

“Emir var, başka bir şey bilmiyoruz.”

Gene elde var sıfırdı. Beklemeye koyulduk. Uzunca bir ara geçti. Müjdat dayanamadı:

“İyi ama, nereye götürdüğünüzü de mi bilmiyorsunuz?”

Polis bu kez yanıt verdi, ama önce bizi şöyle bir güzel bekletti. Uzunca bir aradan sonra, “Birinci Şube’ye,” dedi.

Bir koşturmadır gidiyordu; insanlar kendi dertlerinin peşine düşmüşler, ellerinde paketler, çantalar, bavullarla dükkânlara giriyor, çıkıyor, görevlilere bir şeyler soruyor, bir yerlere yetişmeye, bir şeyleri kaçırmamaya çalışıyorlardı. Aslında geçip gidenlerin evlerine ya da otellerine varmak dışında hiçbir şey umurlarında değildi. Bazen birileri acıyarak bana bakıyordu ya da belki bana öyle geliyordu.

“Abime söyle, evi boşaltsın,” dedim Müjdat’a.

Demiryol filmi için Ankara Makine Kimya Enstitüsü’nden aldığım fünye ve kitaplığımıdaki yasaklanmış kitaplar gelmişti aklıma. Silahımı bulmalarını da istemiyordum.

Müjdat’la sürekli konuşuyorduk. Neler yapılmalıydı? İlk aklıma gelenler, olasılıklar ve daha bir sürü acele ve heyecan sonucu türeyen düşüncelerdi. Bir ara Müjdat, polise, “Tarık’ın hiçbir suçu yok; *Tercüman* gazetesinin yalan yanlış başlığı yüzünden oluyor bütün bunlar,” dedi.

Sigara üstüne sigara içiyordum.

Bavul bekleme yerinde tanıdık birileri var mı diye bakıyorum, sanatçı arkadaşları görüyorum. Onlar da beni görüyorlar. Merak ve dikkatle tanıdık bir yüz aradığım halde bakışlarımızın bu buluşmasından rahatsız olmuşum. Aradığım neydi bilemiyorum; belki bir tür destek, yüreklendirme, ya da ne bileyim, çıkışta görüşürüz, meraklanma, mesajı. Ama bazılarında, “Tarık Akan tutuklandı!” diye bir ağızdan bağırma isteği var gibiydi.

Bir ara, Müjdat ve Halit Ağabey’le birlikte yanımda duran *Hürriyet* gazetesini yazı işleri müdürü Nezih Demirkent’e döndüm.

“Abi, gazeteniz yazar artık olup biteni; hem bu benim için bir savunma da olur,” dedim.

Böylece *Hürriyet*’in desteğini almış olacaktım.

Yazı işleri müdürü rahat görünüyordu. Hiç düşünmeden, “Sen hiç merak etme, gereken her şey yapılacaktır,” dedi.

(Dedi ama, Selimiye’den salıverildiğimden tutuklanma habirim dışında benimle ilgili en ufak bir yazı yayımlanmamış olduğunu öğrendim.)

Bavullar gelmeye başladı. Buradan sonra nereye gideceğimi, beni nelerin beklediğini bilmediğimden, “Bavulum ne kadar geç

görünse o kadar iyidir,” diye düşünüyordum. Hoş, zaman kazanmakla elime ne geçeceğini de bilmiyordum ya, gene de artık yönelmiş olduğum belirsizliğe doğru gidişimi geciktirebilmenin peşindeydim. Ama o konuda da şanssızdım işte; bavulum ilk birkaç bavulla birlikte çıkıp gelmişti. Bozuldu. Gözümle izliyordum, yaklaştı, yaklaştı; alayım mı, almayayım mı, alayım mı almayayım mı... Almadım. Önümden geçip gitti. Bavulum önümden yedi-sekiz kez geçti. Müjdat kendininkini almış, beni bekliyordu. Bavullarını alan gidiyordu. Bavullar iyice azalmıştı. Müjdat, “Seninki nerede?” dedi. “Çıkmadı mı?”

Ona durumu açıklamak yerine, “bilmiyorum” gibisinden dudak işareti yaptım.

Biraz daha zaman geçti. Yanımdaki polislere döndüm, “Benim bavulumu Müjdat alsın, şubeye bavulla gelmeyeyim,” dedim.

Polisler kabul ettiler. Hemen bavulumu aldım, Müjdat’ın el arabasına koydum. Ağır ağır, amaçsızca hareket ediyordum, havaalanından ayrılmak istemiyordum. Polis şöyle bir kolumu dürttü. Müjdat, Halit Ağabey, ben ve polisler hiç konuşmadan dışarı çıktık.

Beni tanıyanlar oluyordu; gülenler, el sallayanlar...

Üstüme bir suçluluk duygusu yapışmıştı, kurtulamıyordum. Suratım asıktı. Gözlerim sürekli tanıdık birilerini arıyordu.

Çıkış kapısında üç sivil polis daha belirmişti. Müjdat’la öpüş-tük. Gözlerine baktım, ayrıldık. Saat beş buçuğa geliyordu.

Açık mavi, sivil plakalı, kısa burunlu bir minibüse bindim. Kapının karşısına denk gelen yerdeki koltuğa oturdum; şoförün arkasına, cam kenarına. Yanıma pasaport işlemlerimle ilgilenen polis oturmuştu. Bir tanesi en öndeki tek kişilik koltuğa, elinde Akrep taşıyan üç-dört polis de arkamdaki koltuklara yerleştiler. İşin ciddiyetini biraz daha hissettim.

Öndeki polis, telsiziyle talimat geçti:

“... numaradan ... numaraya...”

Biraz sonra yanıt geldi:

“Dinlemedeyim.”

“Müdürüm, malı aldık, yola çıkıyoruz.”

“Anlaşıldı, tamam.”

Hareket ettik. Önümüzdeki araba, içindeki dört kişiyle sivil plakalı beyaz bir Renault’ydu. Bir ara arkama baktım; bir Renault da arkamızdan geliyordu. Öyle sıkı bir ablukaya alınmıştım ki, neredeyse kendimden kuşkulanaacaktım.

Neden bu kadar güvenlik önlemi aldıklarını çözemedim. Sı-

kıntı bastı. Sakinleşmek için yinelediğim sözler anlamını yitirmişti, kötümserliğe teslim olmuşum. Gittikçe karamsarlaştım. Londra Asfaltı'na çıktık. Hiç kimse konuşmuyordu. Ben bir şeyler söyledim sonunda; kısa sorular. Yanıtlar da çok kısa oldu. Onlara sigara tuttum. Hepsi aldılar. Havayı biraz yumuşatmak istiyorum; "Ben size iyi davranıyorum, siz de bana iyi davranın," demeye getiriyordum. Olmaz ya, olsun istiyordum.

Bir ara, minibüsü incelemeye başladım. Hep yaptığım şey. Araçtan normalin üstünde gürültü geliyordu; aşağı baktım, bastığım yerler çürümüşü, egzoz patlaktı, koltukların yayı kırık, döşemeleri yırtıktı.

"Dökülüyor bu minibüs," dedim. "Geceniz gündüzünüz yok, aldığınız az buz sorumluluk değil. Keşke daha modern araçlarla çalışabilseydiniz."

O anda neler düşündüler bilemiyorum, ama söylediklerimde samimiydim. Ortalık biraz yumuşar gibi oldu. Araya uzun sessizlikler girse de karşılıklı sorular soruldu. Telsiz sürekli açıktı, bir kulağım oradaydı. Hangi semtten geçsek, "Şimdi şurayı geçtik!" – "Anlaşıldı!" – "Şimdi burayı geçtik!" – "Anlaşıldı!" seslerinin eşliğinde ilerliyorduk. Polislerle sohbet koyulaşmaya başlamıştı. Havadan sudan konuşuyorduk, ama arada ciddi sorular da geliyordu. Ağız aradıklarını anladım. Yer belirleme konuşmaları bir ara kesildi. Telsizin öbür ucundaki ses sordu:

"Neredesin - Neredesin?"

"Şu anda Mecidiyeköy'deyiz müdürüm, on dakika sonra oradayız."

Ve Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü görüldü. Ana kapıdan içeri girdik. Sola kıvrıldık. Birinci Şube tabelasının önünde durduk. Kapıda bizi bekleyen beş-altı kişi vardı; biri kısa boylu, esmer, çok sert yüzlü, kravatlı, ötekiler kravatsız, kot gömleklili. Arabadan indiğim an koluma giren polis beni giriş kapısından içeri soktu. Sert yüzlü kravatlı olanın yanından geçerken adam, "Geç bakalım Tarık," dedi; kalın bir sestti.

Büyük kapıdan içeri girdiğimde karşıma büyük bir salon çıktı. Salonda, oturulacak yerlerin dışında banka veznesi biçiminde camlı bir bölme vardı. Yandaki kapıdan bu bölmeye sokuldum.

Kravatlı, kalın sesli, sert yüzlü adam, içerideki masanın yanında dikilmişti. Bana, "Üstünde ne var ne yoksa hepsini masaya koy!" dedi.

Söylediğini yaparken bir başka polisin ona, "Müdürüm," dedi-

ğini duydum. Hemen, çabucak bir daha bakıp bu sert görünüşlü adamı inceledim.

Saatimi, kemerimi, her şeyi masanın üzerine koydum. Üzerimde 10.000 mark vardı; hepsi yüzlük bir demet para. Onları da masanın üzerine bıraktım. Müdürün gözleri açıldı:

“Kaç para var orada?”

“10.000 mark,” dedim.

Müdür, “Neden bu kadar çok parayla dolaşıyorsun; nereden buldun?” gibi sorular sordu. Parayı Egemen Bostancı’dan almıştım.

Müdür yüzüme baktı, sonra polise döndü, “İşlemleri hızla bitirin. Parayı kasaya koyun, emanete alın. Tarık’ı da yan tarafa alın, beklesin,” deyip gitti.

Öteberimi kaydederek bir naylon torbaya koydular. Türk paralarını bana verdiler, “Bunlar sana gerekli olacak, cebine koy,” dediler.

Pek bir şey anlamadım, ama aldım. Sonra beni bu camlı bölmeden çıkardılar. Dar ve uzunca bir koridora geldik, sağlı sollu kapılar vardı. Biraz yürüdüm. Tam karşıdan, gözleri bağlı bir genci getiriyorlardı. Biri kolundan tutuyordu. Kenara çekildim, yanımdan geçtiler. Bir an tutulup kaldım sanki, hiçbir şey düşünemedim, arkama bakamadım bile. Neler oluyordu böyle, hiçbir şey anlayamıyordum. Yalnızca korku hissediyordum, gittikçe büyüyen bir korku.

Beni bir odaya soktular. İçeride kimse yoktu. İki çelik masa, daktilolar, dosya dolapları görüyordum. Polis beni bir sandalyeye oturttu, gitti. Uzun bir süre orada kaldım. Sürekli birileri giriyor, bir şeyler yapıyor ve gidiyordu.

Akşam saat yedi ya da sekiz sularında müdür geldi. Sakin görünüyordu. İkimiz de ayaktaydık. Olayın nasıl olduğunu sordu. Hemen büyük bir telaşla bütün oyunculuk yeteneğimi ortaya koyarak en inandırıcı rolümü oynamaya başladım. Acele acele *Tercüman* gazetesinin yanlış bir başlık attığını, yanlış bir haber hazırladığını, hiçbir suçum olmadığını uzun uzun anlattım. Ayaküstü bir ifade aldı, “Sen merak etme, yarın sabah erkenden seni savcıya gönderirim, ifaden alınır, serbest bırakılırsın,” deyip gitti.

Nasıl rahatlamıştım birden. Sabah buradan kurtulacaktım, serbest kalacaktım, işte bu kadardı hepsi. İçeri giren sivil polislerle sohbet ediyordum. Zaman zaman ellerinde Akreplerle başka polisler girip çıkıyor, telefonlar, telsizler, anonslar duyuluyordu.

Saatler geçti.

On bir buçuk dolaylarında bir polis hışımla içeri girdi, “Kalk! Benimle gel!” dedi sert bir sesle.

Birlikte koridora çıktık. Girişteki büyük salona geldik. Beni havaalanından alan komiserle bir polis daha orada bekliyordu. Her şey birden keskinleşmişti, ortalıkta sivri bir şeyler dolanıyordu. Derken müdür geldi. Suratı asıktı. Çok öfkeli görünüyordu. Polisler hemen şöyle bir toparlandılar.

“Bu adamın bavulu nerede? Avrupa’dan böyle mi geldi?” diye bağırdı müdür.

Polislerden biri yanıtladı:

“Hayır efendim, arkadaşı Müjdat Gezen götürdü.”

Müdür bana yöneldi:

“Müjdat nerede oturuyor?”

“Bilmiyorum.”

Müdür bağıırıyordu:

“Hayvan herifler! Gidin çabuk her şeyi halledin! Evini de arayın!”

Arkasını dönüp küfrederek uzaklaştı. Salonun havası değişmiş, ağırlaşmıştı. Neler oluyordu, anlamıyordum. Beni gene aynı minibüse bindirdiler. Bu kez beş polisle yola çıktık. Önümüzde, arkamızda Renault arabalar yoktu. Sirkeci’den girip sahilden ilerledik. Telsizle sürekli olarak Müjdat’ın evini soruyorlardı. Hiç konuşmuyordum. Az önceki kaygısız halimin aksine telaşlı ve moralsizdim. Cankurtaran’a yaklaşırken polislerden biri, “Yahu çok acıktık, şurada köftecide yemek yiyelim, ne dersin?” dedi.

Hemen atıldım:

“Tabii, çok iyi olur, ben de çok acıktım.”

Cankurtaran’ın hemen köşesindeki lokantaya girdik. Her şeyi ben ısmarladım, onlar yediler. Telsiz sürekli çalışıyordu. Müjdat’ın adresi telsizle bulundu, yazdılar. Polisler köfteleri yedikçe gevşemişlerdi; davranışları değişti, sanki biraz yumuşadılar. Yemeğin sonunda gelen hesaba ise şaşır kalmamak mümkün değildi; inanılmaz bir rakam vardı faturanın üstünde. Altı üstü köfte yemiştik, ama lokantanın iki-üç akşamalık hesabı kadar bir para tutmuştu. Polislerle lokanta sahibinin içli dışlı olduklarını düşünmeden edememiştim.

Tekrar minibüsle sahil yolundan devam ettik. Evime doğru gidiyorduk. Heyecanımı bastırmaya çalıştım. Acaba Müjdat, ağa-

beyime söyledi mi, acaba ağabeyim evi temizledi mi, evdeki fün-
ye ve kitaplar ortadan kalktı mı, kalkmadıysa nasıl bir yol izleye-
ceğim, ne söylemem gerekir; bunları düşünüyordum. Komiser
sürekli telsizle konuşuyordu. Karşı telsiz de, “Biz geldik bekliyo-
ruz,” gibi yanıtlar veriyordu. Benim komiser yer bildirdi, “Şu ka-
dar zaman sonra intikal edeceğiz,” dedi. Demek ki bir ekip de
evimin önünde bekliyordu.

Eve yaklaştıkça merakım da, heyecanım da artıyordu. Zeytin-
burnu’nu geçtik, Bakırköy sahiline yaklaşıyorduk. İşte gelmiştik
bile. Kaldırıma çekilmiş bir minibüs ve askerî kamyon gözüme
çarptı. Bizim minibüs öbür minibüsün arkasına yanaştı. Arabadan
indik. Şaşırıp kalmıştım; çevre, sivil polis ve G3’lü birçok askerle
doluydu. Sanki bir kaleyi ya da düşman evini kuşatmışlardı.
Apartmanın önünü askerler sarmıştı; hepsinin gözü üstümdeydi.
Askerî kamyonun hemen yanından bir yüzbaşı bana doğru geldi.
Öbür minibüsteki polislerle birlikte apartmanın dış kapısına doğ-
ru yürüdük; askerler dışarıda kaldı. Evdeki yasak kitaplar ve film-
de kullandığımız füyeler aklımdan çıkmıyordu, heyecandan baş-
ka bir şey düşünemiyordum. Asansör olmasına rağmen merdiveni
tırmadık; bir ordu gibi. Merdivende insanlar kaynıyordu, ama
katlardan çıkıp bakan olmamıştı. Çıkmaya devam ettik. Altıncı
kata geldiğimizde; soluk soluğaydık. Anahtarla kapıyı açmak üze-
reyken, yüzbaşı, “Bir görgü tanığı gerek. Komşularından birini alıp
gel,” dedi.

Alt katta oturan Cahit Bey’in adını söyledim. Polis daha aşağı-
ya inmeden Cahit Bey kapıyı açtı. Heyecanı her halinden belliydi;
kısa boylu, gözlüklü, şişman bir adamdı, yüzü mosmordu, elleri
titriyordu. Polis gerekenleri söyledi.

Kapıyı açtım. İlk olarak ben girdim. Sağdaki odaya hemen bir
göz attım: Kitaplığımın yarısı boşalmıştı. Bunu görünce büyük bir
rahatlık duydum. Tabii kitaplığımın yer yer boş olması hoş olma-
yan bir görüntüydü. Polis anlamıştı, ama bir şey yapamıyordu.

(Salıverildikten sonra ağabeyime kitapları ne yaptığını sor-
dum; füyelerle birlikte hepsini denize attıklarını öğrendim. İki
arkadaşıyla eve gelmişler, kitaplara bakmışlar, bakmışlar, bunların
hangisi yasak hangisi değil, içinden çıkamamışlar; sonra bir avukat
arkadaşına telefonla sormuşlar, gene işin içinden çıkamamışlar,
bunun üzerine ne kadar kırmızı kaplı kitap varsa hepsini bavula
doldurmuşlar. Asansörle indirirken asansör çökmüş, komşular
kurtarmış. Evin önündeki deniz kenarında ellerinde iki bavulla iki

kişi, sağa sola bakmışlar, polise yakalanırlarsa ne yapacaklarını düşünmüşler. Hepsini birden mi, yoksa tek tek mi denize atacaklarına karar verememişler, tek tek atmışlar, hafif bir lodos varmış, atılan kitapların bazıları denizde yüzmeye başlamış, onlar da korkularından hepsini birden denize atıp kaçmışlar.)

Evimin her yeri didik didik aranıyordu; Cahit Bey ve yüzbaşı dışında içeride on polis vardı. Polisin biri yatak odamdan Nesimi'nin kendi elyazısı ile yazılmış bir şiirini buldu, salona, komiserlere getirdi. Bazı kitapları komiserlere gösterip, masanın üzerine bırakıyorlardı. Bu arada ben polislerle çay demlemiştim. Herkese yetecek kadar çay bardağım olmadığı için çeşit çeşit bardaklarla ikram ettiğimi anımsıyorum. Telsiz sürekli çalışıyordu.

Sıra zabıt tutmaya gelmişti. Komiser elyazısıyla yazıyordu. Masanın üstünde biriken birkaç yasak kitap vardı, ama onları kaydetmedi. Nesimi'nin şiirini yazmak istedi.

“Bunu da yazmayiver,” dedim.

Anlaşılan, Cankurtaran'daki köfteler işe yaramıştı; onu da yazmadı.

Tutanağın altını Cahit Bey ile, yüzbaşı imzaladılar. Yasak hiçbir şey yoktu, ama tutanak iki dosya kâğıdı tutmuştu.

Aşağı indik. Askerler gitti, biz, iki minibüsle yola koyulduk. Bu kez Müjdat'ın evine gidiyorduk.

Cihangir'e Tavukuçmaz'dan girdik. Dolaştığımızı, evi zor bulduğumuzu anımsıyorum; ara sokaklardan birindeydi. Kapıyı çaldık. Müjdat'ın sesi duyuldu:

“Kim o?”

Yanıt kesin ve netti:

“Polis!”

“Bir dakika,” dedi Müjdat içeriden.

Uzun bir süre bekledik. Neden sonra kapı açıldı, Müjdat üstünde gecelikle kapıda dikiliyordu.

“Hayırdır, bir şey mi var?”

“Müjdat, bavulumu almaya geldik,” dedim.

Bizi içeri aldı; dört-beş polis, bir de ben. Bavulum salonun bir köşesinde duruyordu. Müjdat polislerle konuşmaya başladı. Ben hemen bavulu açtım. Telefon defterim yerinde duruyordu. Müjdat bu işi halledememişti anlaşılan. Polislerle belli belirsiz bir bakış attım, defteri halının altına sokuverdim. Bavulu kapattım. Dı-

şarı çıkmak üzere ilerlerken, yatak odasının kapısından bir kızın yatakta oturduğunu gördüm.

Bavulla birlikte dışarı çıktık. Minibüse, oradan Gayrettepe'ye.

Çok yorgundum. Gecenin üçü ya da dördü olmalıydı. Ortalık sakin görünüyordu. Adının T. olduğunu öğrendiğim müdüre durum rapor edildi. (Zaten evdeki arama boyunca ve Müjdat'ın evinden bavulu almamız sırasında telsizle olup bitenden sürekli haberli kılınmıştı.) T. aksi ve suratsız davranıyordu. Birkaç saat önce beni yüreklendiren, "Sabaha çıkarısın," diyen adam o değildi sanki.

Elimdeki bavulu işaret ederek, "Onu şuraya bırak," dedi, sonra polise döndü: "Tarık'ı aşağıya alın. Tek kalsın." Bana bakarak devam etti: "Yarın seni savcıya gönderirim, bir gece yat bakalım..."

Öyle farklıydı ki tavrı... Yanından ayrılmadan önce, polise, "Sert yapma, gözünü bağlamana gerek yok," dedi.

Kolumdan tutan polisin yol göstermesiyle, önce eşyalarımı bıraktığım, sonra da bavul kovalamacasından önce birkaç saat beklediğim odalardan geçtik. Koridor bitti, geniş bir kapı açıldı. Döner merdivenlerden aşağı indik. Bu kez büyük, demir bir kapının önünde durduk. Polis kapıya vurdu. Demir kütlelinin orta yerindeki gözetleme kapakçığı açıldı, birisi bize baktı, sonra kapı açıldı, elinde kalın bir sopa tutan bir adam belirdi. İçeri girer girmez dayanılmaz bir koku duydum. Girişteki geniş alan, elli-altmış metre kare kadardı. Polisin kaldığı odacık solda, kızların kaldığını sonradan öğreneceğim hücrelerin uzandığı taraftaydı. On-on iki hücre de sağ yanda vardı. Polisin odasının karşısında bir hücre daha olduğunu görmüştüm; içeride tahta bir ranza vardı ve hücrenin kapısı yoktu.

İki polisle birlikte bir süre polisin odasında oturduk. Sürekli imalı sözler ediyorlardı, sanki hafiften sorgulaniyordum. Sopalı polis arada dalga geçiyordu. Yorgundum. Onlara da söylemiştim, "Yorgunum," demiştim. Beni getiren polis yarın çıkacağını söyledi. Sopalı olan da oldukça ılımlı davranıyordu. Saatin kaç olduğunu artık kestiremiyordum. Bir süre sonra beni karşıdaki kapısız hücreye koydular. Üstüne karton kutular serilmiş tahta ranzaya uzanır uzanmaz uyudum.

Tarık Akan

Anne Kafamda Bit Var

Tarık Akan, 12 Eylül 1980 askerî darbesinin hemen ardından, 1981 başlarında Almanya'da yaptığı bir konuşma yüzünden yurda dönüşünde tutuklandı. Tutuklanmasının nedeni, sağcı bir gazetenin manşete çıkardığı yanlış ve yalan haberdir. Böylece uzun bir yargılanma süreci başladı. Siyasi Şube, sorgulanmalar, itilip kakılmalar, aşağılanmalar, soğuk hücreler, bitli fareli koğuşlar, sağcılar, solcular, devrimciler, idamlıklar...

Uzun zaman sonra aklanıp serbest kalan Tarık Akan, o günlerin baskılarını, acılarını hiç unutmadı ve yaşadıklarını kâğıda döktü. *Anne Kafamda Bit Var*, o zorlu günlerin bir tutanağı. Bu kitap, Türk sinemasının nitelikli filmlerinde unutulmaz oyunlar çıkaran Tarık Akan'ın pek bilinmeyen bir yönünü anlatıyor.

Anne Kafamda Bit Var'da, 12 Eylül dönemindeki yargılanma sürecinin yanı sıra Atif Yılmaz, Şerif Gören, Zeki Ökten gibi yönetmenler, Burhan Apaydın gibi hukukçular, pek çok tanınmış ad ve olayla ilgili anılar da yer alıyor; Yılmaz Güney cezaevindeyken gizli saklı çekilen *Yol* filminin serüveni de sayfalar arasında...

ISBN 978-975-07-0158-6

9 789750 701586